

בש"פ 6312/16 - אליאור עומסי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 6312/16

כבוד השופט ח' מלצר
אליאור עומסי

לפני:
המבקש:

נ ג ד

מדינת ישראל

המשיבה:

בקשת רשות ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי
בתל-אביב-יפו (כב' השופטת ט' חיימוביץ) ב-עמ"ת
45241-07-16 מתאריך 31.07.2016

עו"ד שי נודל

בשם המבקש:

עו"ד מירי קולומבוס

בשם המשיבה:

החלטה

1. בפני בקשת רשות ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופטת ט' חיימוביץ) ב-עמ"ת 45241-07-16 מתאריך 31.07.2016, בגידרה נדחה עררו של המבקש על החלטת בית משפט השלום בתל אביב-יפו (כב' השופט ד' בארי) ב-מ"ת 42579-01-16 מתאריך 26.07.2016, לפיה נדחתה בקשת המבקש לשחררו לחלופת מעצר בקהילה הטיפולית "אילנות" (להלן: אילנות).

אביא להלן בתמצית את הנתונים הדרושים להכרעה בבקשה.

רקע

עמוד 1

1. בתאריך 21.01.2016 הוגש כנגד המבקש כתב אישום לבית משפט השלום הנכבד המייחס לו שלושה אישומים ובהם נטען, בתמצית, כדלקמן:

(א) במסגרת האישום הראשון נטען כי עובר לתאריך 26.07.2015 המבקש יצר קשר פלילי עם אחר (להלן: האחר) לסחור בסמים מסוכנים. לפי הנטען, בין התאריכים 26.07.2015-10.06.2015 – המבקש, וסוכן משטרתי סמוי (להלן: הסוכן) שוחחו ביניהם בנוגע לביצוע עסקאות סמים שונות. בתוך כך נטען כי בתאריך 25.07.2015 המבקש והסוכן שוחחו ביניהם טלפונית, וסיכמו להוציא לפועל עסקת סמים במסגרתה המבקש ימכור לסוכן 20 גרם של סם מסוכן מסוג MDMA. לפי הנטען בתאריך 26.07.2015 הסוכן והמבקש שוחחו ביניהם, וסיכמו להיפגש בחנות בה המבקש עבד באותה העת (להלן: החנות). בהתאם לסיכום המוקדם ביניהם, כך נטען, הסוכן הגיע לחנות ופגש במבקש, והסוכן מסר למבקש 5,000 ש"ח עבור הסמים, וכן 200 ש"ח עבור חוב שמקורו בעסקת סמים קודמת שבין הסוכן לבין המבקש (להלן: החוב). בכתב האישום נטען עוד כי בהמשך, במסגרת הקשר ולשם קידומו, המבקש נטל מהאחר שקית שהכילה 19.86 גרם נטו של סם מסוכן מסוג MDMA.

במסגרת האישום הראשון למבקש יוחסו העבירות הבאות: סחר בסם מסוכן (MDMA) עבירה לפי סעיף 13 לפקודת הסמים המסוכנים (נוסח חדש), התשל"ג-1973 (להלן: הפקודה); וקשירת קשר לפשע (סחר בסם מסוכן), עבירה לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).

(ב) במסגרת האישום השני נטען כי במהלך התאריכים 31.08.2015-26.08.2015 המבקש והסוכן שוחחו ביניהם בנוגע לעסקאות סמים שונות. לפי הנטען באישום השני, בתאריך 30.08.2015 המבקש והסוכן סיכמו ביניהם לבצע עסקה, במסגרתה המבקש ימכור לסוכן 10 גרם סם מסוכן מסוג קוקאין תמורת סך של 5,000 ש"ח. עוד נטען כי בתאריך 31.08.2015 המבקש והסוכן קבעו להיפגש במקום מסוים בתל-אביב. לטענת המשיבה, הסוכן פגש את המבקש במקום המיועד, כשהוא נוהג ברכב, ולצידו אדם נוסף, שזהותו איננה ידועה למשיבה. לפי הנטען, במסגרת הקשר ולשם קידומו המבקש יצא מהרכב בו נהג, וניגש לאחר שהמתין בסמוך למקום. לפי הנטען, האחר מסר למבקש שקית שהכילה 9.88 גרם נטו של סם מסוכן מסוג קוקאין, כאשר לאחר מכן המבקש מסר לסוכן את הסמים תמורת סך של 4,700 ש"ח עבור הסמים, וכן קיבל מהסוכן סך של 500 ש"ח נוספים עבור החוב.

במסגרת האישום השני למבקש יוחסו העבירות הבאות: סחר בסם מסוכן (קוקאין), עבירה לפי סעיף 13 לפקודה; וקשירת קשר לפשע (סחר בסם מסוכן), עבירה לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין.

במסגרת האישום השלישי נטען כי בתאריך 30.11.2015 המבקש והסוכן שוחחו ביניהם בנוגע לעסקת סמים, כאשר במהלך השיחה ביניהם המבקש הציע לסוכן כי יקנה ממנו דולרים מזויפים. לפי הנטען, בהמשך לשיחה הנ"ל, הסוכן פגש במבקש, כאשר במהלך הפגישה המבקש הציע לסוכן שטר מזויף של \$100, והציע לסוכן לרכוש ממנו שטרות מזויפים במחיר של 100 ש"ח עבור כל שטר. בכתב האישום נטען כי בתאריך 05.12.2015, לאחר שהמבקש והסוכן שוחחו ביניהם, המבקש הציע לסוכן לרכוש ממנו סם מסוג קוקאין תמורת סכום מסוים. לטענת המשיבה, בהמשך השניים נפגשו, ובמהלך הפגישה הסוכן סירב להצעת המבקש לרכישת הסם בטענה כי מדובר במחיר יקר, אולם הסוכן התעניין ברכישת שטרות מזויפים. עוד נטען כי המבקש והסוכן סיכמו ביניהם כי המבקש ימכור לסוכן \$1,000 מזויפים תמורת סך של 900 ש"ח. לפי הנטען, הסוכן שילם למבקש סך של 900 ש"ח, והמבקש מסר לו \$700 מזויפים שהיו בארנקו. לפי עובדות כתב האישום, בהמשך, לאחר שהמבקש שוחח עם אחיו, וביקש ממנו להביא למקום את יתרת

השטרות הדרושים להשלמת העסקה, חברתו של אחיו הביאה למקום סך של \$300 מזויפים - אותם המבקש מסר לסוכן.

במסגרת האישום השלישי יוחסה למבקש עבירה של זיוף שטר כסף, עבירה לפי סעיף 462(1)+(2) לחוק העונשין.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום המשיבה הגישה בקשה למעצרו של המבקש עד לתום ההליכים. בתאריך 07.03.2016 בית משפט השלום הנכבד קבע כי יש ראיות לכאורה להוכחת אשמתו של המבקש במיוחס לו בכתב האישום, וזאת הגם שקיים: "כרסום מה בעוצמת הראיות" (ראו: עמ' 15 להחלטה). לאחר מכן, בית משפט השלום הנכבד הורה על קבלת תסקיר שירות המבחן בעניינו של המבקש.

3. בתאריך 29.03.2016 התקבל תסקיר שירות המבחן, במסגרתו שירות המבחן בא, בין היתר, בהמלצה לשחרר את המבקש לחלופה המוצעת בו, המצויה בבית מכריו של המבקש, ובפיקוחם של שלושה מפקחים מוצעים.

4. בתאריך 31.03.2016 בית משפט השלום הנכבד הורה על מעצרו של המבקש עד לתום ההליכים. במסגרת זאת נקבע כי כנגד המבקש קיימת עילת מעצר "ברורה וסטטוטורית" לאור העבירות המיוחסות לו בכתב האישום. בית משפט השלום הנכבד עמד עוד על עברו הפלילי של המבקש, הכולל ארבע הרשעות קודמות בעבירות סמים ואלימות, ובכללן מאסר על תנאי התלוי ועומד נגדו. עוד נקבע כי על אף המלצת שירות המבחן לשחררו של המבקש לחלופת מעצר, הרי שהתסקיר מלמד על קיומו של סיכון להישנות שולית ומעורבות פלילית מצד המבקש. עוד נקבע כי קיים ספק ביכולתם של המפקחים המוצעים להתמסר לאורך זמן למשימת הפיקוח המורכבת בעניינו של המבקש. בסיכום הדברים - בית משפט השלום הנכבד קבע כי הוא איננו סבור שיש בחלופה המוצעת כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מהמשיב, ואף אין במקרה דנן נימוקים מיוחדים המצדיקים להורות על מעצר באיזוק אלקטרוני.

5. בתאריך 21.04.2016 בית משפט המחוזי הנכבד (כב' השופט ב' שגיא) דחה ערר שהגיש המבקש כנגד ההחלטה לעצור אותו עד לתום ההליכים, בקובעו, בין היתר, כי מהמבקש נשקפת מסוכנות ב"רמה משמעותית ביותר".

6. בתאריך 03.06.2016 המבקש הגיש בקשה לעיון חוזר בתנאי מעצרו, ובמסגרת זו ביקש לשחררו לחלופת מעצר בקהילה טיפולית סגורה. המבקש טען בתוך כך, בין היתר, כי נסיבותיו נכנסות בגדר החריגים המצדיקים את שילובו בהליך טיפולי כבר בשלב המעצר, וזאת, לשיטתו, לאור נכונותו להשתלב בטיפול, ולנוכח השתלבותו בפרויקט גמילה למכורים בבית המעצר.

7. בתאריך 14.06.2016 בית משפט השלום הנכבד הורה על קבלת תסקיר משלים, אשר יבחן (שוב) את מידת מסוכנותו של המבקש, ואת התאמתו לשילוב בחלופה טיפולית סגורה וזאת, כך נקבע: "מבלי להעלות או לפתח תקוות אצל המשיב [המבקש - ח"מ] ומבלי להבטיח שגם אם תבוא המלצה חיובית היא תאומץ ע"י בית המשפט" (ראו: עמ' 23 להחלטה).

8. בתאריך 26.06.2016 הוגש תסקיר משלים בעניינו של המבקש, במסגרתו שירות המבחן המליץ לאשר את

יציאתו של המבקש לראיון קבלה לשם בחינת התאמתו לטיפול באילנות. שירות המבחן העריך, בין היתר, כי לצורך הפחתה נוספת בסיכון הנשקף מצידו של המבקש נדרשת חלופת מעצר סגורה, הכוללת טיפול בתחום ההתמכרות, וכי המבקש בשל להשקעת הכוחות הנדרשת לצורך טיפול במסגרת כזו.

9. בתאריך 06.07.2016, ולאור המלצת שירות המבחן הנ"ל - בית משפט השלום הנכבד הורה על יציאתו של המבקש לראיון קבלה באילנות, וזאת, כך הודגש: "מבלי לקבוע מסמרות האם היעדר [כך במקור - ח"מ] בסופו של יום לשילוב של המשיב [המבקש - ח"מ] בחלופה טיפולית, ומבלי להעלות ציפיותיו של המשיב [המבקש - ח"מ]" (ראו: עמ' 24 להחלטה).

10. בתאריך 12.07.2016 שירות המבחן הגיש תסקיר משלים נוסף במסגרתו המליץ כי המבקש ישוחרר לקהילה הטיפולית הסגורה אילנות, בתנאים שהוצעו בתסקיר. בתאריך 25.07.2016 אילנות הודיעה על נכונותה לקבל את המבקש לטיפול במסגרתה.

11. בתאריך 26.07.2016 בית משפט השלום הנכבד (כב' השופט ד' בארי) דחה את בקשת המבקש לשחרורו לחלופה באילנות, והורה על המשך מעצרו עד לתום ההליכים, וזאת, לאחר שמצא כי בעניינו של המבקש: "האינטרס הציבורי גובר על אינטרס השיקום" (ראו: עמ' 29 להחלטה).

12. בתאריך 31.07.2016 בית המשפט המחוזי הנכבד דחה ערר שהגיש המבקש כנגד החלטתו של בית משפט השלום הנכבד. בית המשפט המחוזי הנכבד קבע, בין היתר, כי עניינו של המבקש איננו נכלל במסגרת החריגים שנקבעו בפסיקה. עוד נקבע כי המלצת שירות המבחן איננו שיקול יחיד, וכי לציפייה הסובייקטיבית של המבקש אין ליתן, בנסיבות, משקל משמעותי. בית המשפט המחוזי הנכבד קבע עוד כי יתכן מאוד שטיפול גמילה ייטיב עם המבקש. עם זאת, נפסק כי בנסיבות העניין אין מקום לעשות כן כבר בשלב המעצר, כאשר אין לשלול כי הדבר יישקל במסגרת גזר הדין.

מכאן הבקשה למתן רשות ערר שבפני.

טענות הצדדים

13. המבקש טוען כי בית המשפט המחוזי הנכבד שגה בקובעו כי הוא איננו עומד בתנאים שנקבעו בפסיקה לצורך שחרור לחלופת מעצר בגמילה, כאשר, לדבריו, הוא מביע רצון אמיתי להיגמל מסמים. לטענת המבקש, הליך הגמילה אותו הוא צפוי לעבור אף עתיד ליתן מענה הולם למסוכנות הנשקפת ממנו.

14. המבקש מוסיף וטוען כי בית המשפט המחוזי הנכבד שגה בכך שלא נתן משקל לאמור בתסקירי שירות המבחן בעניינו לפיהם ישנה הפחתה בסיכון הנשקף ממנו מאז מעצרו, וזאת, בין היתר, נוכח הטיפול שעבר בבית המעצר, וכי היה מקום ליתן להתרשמות שירות המבחן מבשלותיו, ומיכולתו להירתם להליך טיפולי משמעותי.

15. לטענת המבקש לאחרונה נעצר מעורב נוסף בתיק. לשיטת המבקש, הדבר צפוי לגרום להתמשכות ההליכים בתיק, ואמור להוביל, לשיטתו, לשחרורו לחלופת מעצר.

16. המשיבה טוענת, מנגד, כי דין הבקשה להידחות באשר טענותיו של המבקש אינן מעוררת שאלה בעלת חשיבות עקרונית החורגת מעניינים הפרטני של הצדדים לה. המשיבה מוסיפה וטוענת כי גם לגופם של דברים דין הבקשה להידחות באשר המבקש איננו עונה על התנאים שנקבעו בפסיקה לצורך שחרורו לחלופה טיפולית כבר בשלב המעצר. המשיבה טוענת עוד כי נגד השותף הוגש כתב אישום נפרד, ואין בכך כדי לעכב את ניהול ההליך בעניינו של המבקש. המשיבה טוענת כי בכל מקרה מדובר ב"מסמכים ספורים", אשר לגישתה לא נדרש זמן רב ללמד.

התפתחויות נוספות

17. בתאריך 05.10.2016 המשיבה עידכנה כי על פי דיווח שהתקבל משירות בתי הסוהר - המבקש שוחרר ממעצרו בתאריך 13.09.2016 לחגיגת בת המצווה של אחותו בליווי ערב. המשיבה מסרה כי באותו תאריך הערב דיווח למשטרה כי המבקש ברח מהשגחתו. המבקש נתפס ונעצר בשנית בידי המשטרה בתאריך 21.09.2016.

דיון והכרעה

לאחר שעיינתי בבקשה, בחומר שצורף לה וכן בתגובת המשיבה - הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה - להידחות. להלן יובאו בקצרה הנימוקים להחלטתי זו.

18. המבחנים למתן רשות לערור לפי סעיף 53(א1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), דורשים, על דרך הכלל, כי במכלול תימצא שאלה משפטית בעלת חשיבות עקרונית, החורגת מעניינים של הצדדים להליך. יחד עם זאת, נקבע כי במקרים חריגים תוכל להינתן רשות לערור גם בהתקיים נסיבות פרטניות חריגות המצדיקות זאת. כך למשל, מקום בו נמצא כי זכויות הנאשם נפגעו מעבר למידה הדרושה, או במקרים שבהם נראה כי החלטת הערכאה המבררת לא ייחסה את המשקל הראוי לשיקול של ביטחון הציבור (ראו: בש"פ 6311/14 ברהם נ' מדינת ישראל (29.09.2014); בש"פ 6300/15 אלקשחר נ' מדינת ישראל (25.09.2015)).

19. הבקשה שלפני ממוקדת כל כולה בנסיבות עניינו הספציפי של המבקש, ואין מתקיימות בה נסיבות חריגות המצדיקות את התערבותו של בית משפט זה בהחלטתו של בית המשפט המחוזי הנכבד (ראו: בש"פ 4855/12 נגר נ' מדינת ישראל (18.07.2012)). די בכך כדי לדחות את הבקשה.

20. מעבר לדרוש, אף לגופם של דברים - דין הבקשה להידחות. בפסיקתנו נקבע כי רק במקרים נדירים ישוחררו אלה המואשמים בסחר בסמים לחלופת מעצר, וזאת בשל המסוכנות הרבה הנשקפת מהם לשלום הציבור, ובשל החשש שחלופת מעצר, לא בהכרח תמנע ברוב המקרים הללו אפשרות של הישנות ביצוע עבירות אלו (ראו: בש"פ 1134/12 מדינת ישראל נ' בר ציון (09.02.2012) (להלן: עניין בר ציון)).

21. הכלל הוא, כי ברגיל העיתוי הראוי לגמילה מסמים הוא בשלב גזירת הדין וריצוי העונש, וכי הפנייתו של נאשם לטיפול בשלב המעצר היא בגדר חריג. נקבע כי החריג הנ"ל יחול אם יתקיימו שניים, או שלושה מהתנאים המצטברים הבאים:

ראשית, הנאשם החל בגמילה עוד לפני שביצע את העבירה שבגינה נעצר;

שנית, פוטנציאל ההצלחה של הליך הגמילה הוא גבוה;

שלישית, יש בהליך הגמילה כדי ליתן מענה הולם למסוכנות הנשקפת מן הנאשם.

נפסק כי התנאי הראשון הוא העיקרי, אך בית המשפט רשאי להורות במקרים חריגים שבחריגים על שחרור לחלופת גמילה גם כאשר התנאים השני והשלישי מתקיימים במצטבר, אף מבלי שהתקיים התנאי הראשון (ראו: בש"פ 1981/11 מדינת ישראל נ' סויה, פסקה 7 (21.3.2011) (להלן: עניין סויה); בש"פ 4036/15 מדינת ישראל, פסקה 17 (22.06.2015)).

22. בענייננו המבקש איננו עומד בכללים שהותוו בפסיקה. המבקש לא החל בהליך גמילה לפני ביצוע העבירות המיוחסות לו בכתב האישום. מעבר לכך, כתב האישום המיוחס למבקש, כך נקבע, מלמד על: "סדרתיות במכירת סמים, ולא על אירוע חד פעמי" (ראו: עמ' 9 להחלטה). בית המשפט המחוזי קבע עוד כי המבקש עסק לכאורה בתיק זה בסמים מסוכנים מסוג MDMA וקוקאין, וזאת לאחר שבעבר עסק בעיקר בסמים מסוג חשיש ומריחואנה – דבר שנקבע כי הוא מהווה לכאורה "עליית מדרגה".

23. לא ניתן להתעלם אף מעברו הפלילי של המבקש, הכולל ארבע הרשעות קודמות בגין עבירות אלימות וסמים. המבקש נדון בגין עבירות האלימות למאסר על דרך של עבודות שירות וצו מבחן, כאשר במהלך תקופת המבחן הוא נעצר בחשד לביצוע עבירת סמים, בה הורשע, ולאחר מכן נדון לעונש מאסר בן 14 חודשים וכן לעונש מאסר על תנאי. מכאן שהעבירות המיוחסות למבקש בכתב האישום הנוכחי בוצעו לכאורה כשמעל ראשו של המבקש מרחף מאסר על תנאי בר-הפעלה בעבירת סמים. ההתנהגות המיוחסת למבקש בתקופת המעצר הנזכרת בפסקה 17 שלעיל – מקשה אף היא ליתן בו אמון.

בנוסף, בית המשפט המחוזי הנכבד קבע כי הקשר בין התמכרותו של המבקש לעבירות של סחר בסמים המיוחסות לו – איננו חד משמעי, וזאת לאחר שמתסקירי שירות המבחן עולה כי המבקש תיאר התנסות בסמים הזייתיים באופן מזדמן, ולעיתים רחוקות יחסית, ובמסגרת תסקירים קודמים אף טען כי הוא שולט בצריכת הסם.

24. הערכאות שדנו בעניינו של המבקש היו מודעות לאמור בתסקירי שירות המבחן, ובכלל זאת ניתנה הדעת לסיכוי להפחתת הסיכון בעניינו אם ישולב כראוי בקהילה טיפולית, כמו גם לכך שטיפול גמילה רצוי "גם מן ההיבט הציבורי והחברתי". עם זאת האיזון הספציפי שנערך בעניינו של המבקש הוביל למסקנה כי "האינטרס הציבורי גובר על אינטרס השיקום" (ראו: עמ' 29 להחלטתו של בית משפט השלום). בהקשר לכך נקבע כי בית המשפט איננו מחויב להמלצותיו

של שירות המבחן, ותסקיר המעצר אינו כובל את שיקול דעתו (ראו: עניין בר ציון; בש"פ 2974/15 אשכנזי נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (20.05.2015)). עוד נפסק כי גם אם נוצרה ציפייה אצל המבקש בעקבות ההחלטה על קבלת תסקיר והאמור בו – הרי שאין בהמלצת שירות המבחן כדי לחייב את בית המשפט (ראו, למשל: בש"פ 9302/08 אלעקובי נ' מדינת ישראל, פסקה 6 (14.11.2008)). לא מיותר לציין בהקשר זה כי בית משפט השלום הנכבד הדגיש מראש בהחלטתו כי אישור יציאתו של המבקש לראיון קבלה באילנות נעשה מ"בלי לקבוע מסמרות", ו"מבלי להעלות ציפיותיו של המשיב [המבקש – ח"מ]" (ראו: עמ' 25 להחלטה מתאריך 06.07.2016; עיינו גם: עמ' 28 להחלטה מתאריך 26.07.2016).

25. לבסוף אציין כי לא מצאתי ממש אף בטענה כי מעצרו של נאשם נוסף בפרשה עלול לגרום עיכובים בניהול המשפט. כנגד השותף הוגש כתב אישום נפרד, ועל כן הדבר איננו צפוי להשפיע באופן ממשי, אם בכלל, על עניינו של המבקש.

חלופי הזמן יישקל, אם וכאשר הדבר יידרש – במסגרת השיקולים בהליך של הארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק המעצרים.

26. נוכח כל האמור לעיל – הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ח' בתשרי התשע"ז (10.10.2016).

ש ו פ ט